



Hajrájában a kora gyermekkori intervenció megújítása

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény, valamint a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény összhangjának megfeleltetése, továbbá a hatályos jogszabályok korszerű fogyatékossgügyi szemléletének érvényesítése érdekében, illetve a az Országos Fogyatékossgügyi Program 2022-ig tartó Intézkedési Tervében foglalt munkacsoportok keretében létrehozásra került 3-as számú minisztériumi munkacsoport, június 25-ei üléséről szóló beszámoló

Fontos fejlesztések valósultak meg a koragyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése projekt keretében, amely alapjaiban szervezi újjá a rendszert, ezzel pedig egészen új dimenzióját nyithatja meg a szűrésnek, fejlesztésnek, illetve a szülők támogatásának. Dr. Kereki Judit, a Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. Gyermekút projektjének szakmai vezetője az EMMI koragyermekkori munkacsoportjának ülésén mutatta be az átfogó szakmai anyagot, ami a gyermekek fejlődésbeli rendellenességének felismerését, fejlődésének nyomon követését célozza. A Pszichiátriai Érdekvédelmi Fórum (PÉF) e munkacsoport tagjaként javaslatot tett a magánszolgáltatók bevonására is, mert fontosnak tartjuk, különösen a Covid alatt felerősödött privát ellátás bevonását, felkészítését is.

A 2017-ben indult és 2021. decemberében záruló projekt célja, hogy a szülők, valamint az őket körülvevő szakemberek hatékonyan működjenek együtt azért, hogy az eltérő, megkésett fejlődésű gyermekeknél minél korábban megtörténjen a probléma felismerése, azonosítása és a megfelelő fejlesztő, terápiás ellátáshoz való hozzájutása. Ehhez egységes szűrési, mérési eljárásokra, irányelvekre, protokollokra van szükség. Fontos, hogy a védőnőknek, gyermekorvosoknak, pszichológusoknak, gyógypedagógusoknak, családsegítőknak, kisgyermek nevelőknek, óvodapedagógusoknak azonos tudásuk legyen arról, hogy a felismert probléma esetén mely szakemberhez irányítsák 0 éves kortól, iskoláskorig a gyermekeket. Dr. Kereki Judit a projekt vezetője az ülésen beszélt arról is, hogy a szülők sokszor bolyonganak a rendszerben és a szakemberek sem tudnak minden esetben tanácsot adni nekik. „Célunk a gyermekutak szabályozása, a szakemberek és a szülők kompetenciájának növelése és egy széleskörű szakmai együttműködés kialakítása. A hozzátartozóknak a legszélesebb körű tájékoztatás biztosítása, olyan szakmai közösségi hálózat kiépítése, hogy a szülő bármikor segítséget kaphasson, ha bárhol elakadna. Mindez hatékonyabb szolgáltatásokat és a családokat fókuszba helyező, támogató ellátórendszert eredményez. A projektben azt vállaltuk, hogy pontos továbbküldési utakat írunk le, megszüntetve az információhiányból fakadó tájékoztatatlanságot. Ahhoz, hogy ez megvalósulhasson, fontos, hogy a Gyermekút projekt az ország minden területére eljusson, a szakemberek pedig képzéseken ismerjék meg az egységes ismereteket. A projekt keretében eddig 23 módszertani anyag készült, 22 féle képzés indult, ezeken már több mint 12 000 szakember vett részt. Elkészült a koraszülött gyermekek utógondozásának irányelve, a köznevelést az egységes óvodai szűrési protokoll és az iskolakészültséget vizsgáló protokoll segíti. A bölcsődei kisgyermek nevelők, óvodapedagógusok számára a kisgyermek nyomonkövetése érdekében egységes



gyermekfejlődési kérdőív készült.” Dr. Kereki Judit, szerint a tudás átadása mellett, ugyanakkor fontos az is, hogy a szülők és a szakemberek között szoros kapcsolat alakuljon ki. Ennek jegyében a projekt részére gyermekut.hu néven online felületet alakított ki, ahová a szülők és szakemberek számára is fontos információk, tartalmak kerülnek fel. „A szülők és a szakemberek is kapnak mentálhigiénés támogatást, hogy a nehézségeket könnyebben tudják kezelni, és a családok a fejlődésben megkésett gyermek erősségét, képességeit is felismerjék. A projekt elsődleges célja olyan egységes gyermekút kialakítása, amelyben a különböző szakterületekhez tartozó kora gyermekkori intervencióval foglalkozó szakemberek együttműködése és a továbbküldési utak pontosan szabályozottak. A gyermekút kialakítása kapcsán, az eltérően megkésett fejlődésű gyermekek minél korábbi életkorban történő felismerése, a probléma azonosítása és a diagnózis pontos felállítása érdekében egységes szűrési, mérési, vizsgálóeljárásokat, valamint irányelveket, protokollokat vezetnek be. Cél továbbá az iskoláskor előtti gyermekekkel foglalkozó szakemberek tudásának bővítése, amelynek keretében ismereteket kapnak az ellátórendszerről, a társágazati szereplők feladatairól, kompetenciáiról, az együttműködésük mikéntjéről, illetve a köztük lévő és a szülőkkel való kommunikációról. A szülők ismereteinek bővítése gyermekük fejlődésével, az ellátórendszerrel és a továbbküldési utakkal kapcsolatban növeli a szülők kompetencia érzését, önértékelését, ugyanakkor csökkenti – különösen- a hátrányos társadalmi helyzetben élők elszigeteltségét. Az ágazatközi szolgáltatási modell háttérül szolgáló informatikai szakrendszerek összekapcsolása is a tervek között szerepel, melynek köszönhetően a gyermekek fejlődése nyomon követhetővé válik”.

A PÉF is különösen fontosnak tartja az időbeni felismerést és beavatkozást, hiszen a mentális problémák, betegségek már egészen kora gyermekkorban felismerhetők, illetően kezelésük is sokkal hatékonyabb és sikeresebb lehet, ha időben történik a beavatkozás. Ehhez pedig kell a tájékoztatás, az információ és a szakemberek, hálózatok elérhetősége, anyagi és társadalmi helyzettől függetlenül. Ezen a területen bizony sokszor az a szülő is bolyong a rendszerben, aki egyéni utakon keresi a megoldást, és sokszor nem kap válaszokat. Éppen ezért kezdeményezte a PÉF, hogy a privát szolgáltatókat is vonják be ebbe a projektbe, az ő felkészítésük ugyanis szintén elengedhetetlen, hogy valóban a társadalmat egészében elérő paradigmaváltás történjen. Javaslatainkat a projektvezető támogatta, jelezte, hogy a civil intézmények integrálásához egységes minimum sztenderdek lefektetésére lenne szükség, hogy ellenőrizhetők legyenek a szolgáltatások.

A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése projekt 2017 tavaszán indult, a Széchenyi 2020 program keretében és 5,7 milliárd forintból valósítja meg, az iskoláskor előtti eltérően megkésett fejlődésű gyermekek és családjaik hatékonyabb -a szükségletekhez jobban igazodó- magasabb színvonalú ellátását.

Kun Viktória